

صد فیلم، صد نقد

یادداشت‌هایی درباره یکصد فیلم معاصر سینمای ایران
(۱۳۸۶ تا ۱۳۹۴)

نویسنده: امیرعلی نصیری (منتقد و مدرس دانشگاه)

سرشناسه	: نصیری، امیرعلی، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: صد فیلم، صد نقد: یادداشت‌هایی درباره یکصد فیلم معاصر سینمای ایران (۱۳۸۶-۱۳۹۴)/ نویسنده امیرعلی نصیری.
مشخصات نشر	: تهران: نماد اندیشه، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۴۵-۲۴-۴
وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا	
عنوان دیگر	: یادداشت‌هایی درباره یکصد فیلم معاصر سینمای ایران (۱۳۸۶-۱۳۹۴)
موضوع	: سینما -- ایران -- نقد و تفسیر
موضوع	: Motion pictures -- Iran -- Reviews
رده بندی شنگره	: ۱۳۹۵ الف ۹۶/۵/۱۹۹۳ PN
رده بندی دیویی	: ۷۹۱/۷۰۵/۴۳۰۹۵۵
شماره کتابخانه	: ۴۳۵۵۵۳۳

صد فیلم، صد نقد: یادداشت‌هایی درباره یکصد فیلم معاصر

سینمای ایران (۱۳۸۶ تا ۱۳۹۴)

نویسنده: امیرعلی نصیری

طرح جلد: عکس از حبیب مهدی، پوستر از علیرضا نصرت

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

بها: ۱۰۰۰۰ تومان

ناشر: نماد اندیشه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۴۵-۲۴-۴

مدیرمسئول: اعظم کتابی (۰۹۱۲۳۱۰۸۲۶۱)

ستارخان، سازمان آب، آریافر، پردیس، پردیس پنج، شماره هفده

namadeandisheh@gmail.com

فهرست

۱۳.....	پیشگفتار.....
۱۷.....	۱. عیار ۱۴.....
۱۸.....	۲. سی‌زاگ.....
۱۸.....	۳. عداها.....
۱۹.....	۴. صندلی خالی.....
۲۰.....	۵. امشب شب مهتاب.....
۲۰.....	۶. کودک و فرشته.....
۲۱.....	۷. موش.....
۲۱.....	۸. پستیچی سه بار در نمی‌زند.....
۲۲.....	۹. هفت و پنج دقیقه.....
۲۲.....	۱۰. اخراجی‌ها ۲.....
۲۳.....	۱۱. به رنگ ارغوان.....
۲۴.....	۱۲. تسویه حساب.....
۲۵.....	۱۳. خواب‌های دنباله‌دار.....
۲۶.....	۱۴. آل.....
۲۷.....	۱۵. عصر روز دهم.....
۲۷.....	۱۶. پرسه در مه.....
۲۹.....	۱۷. بیداری رویاها.....

۱۸. برخورد خیلی نزدیک..... ۳۰
۱۹. صد سال به این سال ها..... ۳۰
۲۰. مُلک سلیمان..... ۳۱
۲۱. زمهریر..... ۳۲
۲۲. آناهیتا..... ۳۳
۲۲. حوالی اتوبان..... ۳۳
۲۲. صفت دقیقه تا پاییز..... ۳۴
۲۵. شکلا باغ..... ۳۵
۲۶. طهران، تهران..... ۳۷
۲۷. طبقه سوم..... ۳۷
۲۸. شب واقعه..... ۳۸
۲۹. ناسپاس..... ۳۹
۳۰. چهل سالگی..... ۳۹
۳۱. راز دشت تاران..... ۴۰
۳۲. باد و مه..... ۴۲
۳۳. مرگ کسب و کار من است..... ۴۳
۳۴. آینه های روبرو..... ۴۳
۳۵. سیزده ۵۹..... ۴۴
۳۶. برف روی شیروانی داغ..... ۴۴
۳۷. فرزند صبح..... ۴۵
۳۸. راه آبی ابریشم..... ۴۶

۳۹. آرزایم ۴۷
۴۰. اسب حیوان نجیبی است ۴۸
۴۱. کوچه ملی ۴۸
۴۲. آسمان محبوب ۴۹
۴۳. پایان نامه ۴۹
۴۴. عادت آباد ۵۰
۴۵. دم بر فرشتگان ۵۱
۴۶. نیت ساده ۵۳
۴۷. خرس ۵۵
۴۸. فیلادلفی ۵۶
۴۹. پذیرایی ساده ۵۷
۵۰. خصوصی ۵۷
۵۱. دزدان خیابان جردن ۵۸
۵۲. من همسرش هستم ۵۸
۵۳. ملکه ۵۹
۵۴. بیداری ۶۰
۵۵. در انتظار معجزه ۶۱
۵۶. یک روز دیگر ۶۱
۵۷. روزهای زندگی ۶۲
۵۸. مردن به وقت شهریور ۶۲
۵۹. بیگانه ۶۳

- ۶۰ خواب زده‌ها ۶۴
- ۶۱ کلاشینکف ۶۵
- ۶۲ طبقه حساس ۶۵
- ۶۳ اشباح ۶۶
- ۶۴ زندگی جای دیگری است ۶۷
- ۶۵ خانه پدری ۶۸
- ۶۶ راجی‌ها ۶۸
- ۶۷ شیار ۱۴۳ ۶۹
- ۶۸ خد ویژه ۷۱
- ۶۹ ارسال ۱۴۱ ۷۲
- ۷۰ آتش بس ۷۶
- ۷۱ خانوم ۷۸
- ۷۲ ساکن طبقه وسط ۸۱
- ۷۳ میهمان داریم ۸۳
- ۷۴ جامه‌دران ۸۶
- ۷۵ رخ دیوانه ۸۸
- ۷۶ مرگ ماهی ۸۹
- ۷۷ در دنیای تو ساعت چنده؟ ۹۰
- ۷۸ چهارشنبه ۱۹ اردیبهشت ۹۰
- ۷۹ نزدیکتر ۹۲
- ۸۰ ناهید ۹۲

۸۱. چاقی! ۹۴
۸۲. دو ۹۵
۸۳. زندگی مشترک آقای محمودی و بانو ۹۶
۸۴. چ ۹۸
۸۵. ردکارپت ۹۸
۸۶. بن دیو گو مارادونا هستم ۹۹
۸۷. صه‌ها ۱۰۱
۸۸. اسکان انگشت شبرک و چند داستان دیگر ۱۰۳
۸۹. عصر یزدان ۱۰۶
۹۰. اعترافات زهر خنک ۱۰۹
۹۱. دوران عاشقی ۱۱۰
۹۲. استراحت مطلق ۱۱۱
۹۳. چند متر مکعب عشق ۱۱۳
۹۴. ارغوان ۱۱۵
۹۵. سایه روشن ۱۱۵
۹۶. کوجه بی‌نام ۱۱۷
۹۷. هفت ماهگی ۱۱۸
۹۸. زاپاس ۱۱۹
۹۹. ازدها وارد می‌شود! ۱۲۱
۱۰۰. لانتوری ۱۲۳

پیشگفتار

کتابی که پیش روی شماست، مجموعه یادداشت‌های من درباره یکصد فیلم سینمای ایران در فاصله سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۴ است که در نشریه‌های مختلفی به چاپ رسیده‌اند؛ مانند ماهنامه صنعت سینما، برنامه‌ی ابتکار، مردم‌سالاری، کسب‌وکار، فرهیختگان و سیمرغ (بولتن رسمی جشنواره فیلم فجر). گردآوری این مطالب برای خودم بسیار نوستالژیک بود و هر لحظه یاد می‌برد به شرایط زمانی، مکانی و روحی که فیلم را در آن تماشا کرده‌بودم. ترتیب ذکر فیلم‌ها در کتاب به ترتیب تماشای آنها توسط من در سینما (عموماً در جشنواره فجر) و چاپ یادداشت آنهاست؛ به همین خاطر، امکان دارد که ترتیب زمانی ساخت یا اکران عمومی آنها رعایت نشده باشد. مخاطب کتاب، دانشجویان فیلم‌سازی، هنر و کلیه علاقمندان عام یا جدی سینما هستند.

برخلاف عنوان کتاب، یادداشت‌ها بیشتر از جنس ریویو (review) هستند تا نقد. تجربه نویسندگی من نیز به تدریج بیشتر و یادداشت‌ها پخته‌تر شده‌است؛ از این رو، اگر خوانندگان عزیز ترتیب خاص برای مطالعه مدنظرشان نیست، شاید بهتر باشد که کتاب را از انتها به ابتدا بخوانند. کتاب همچون یک «راهنمای تماشای فیلم» بیشتر مناسب برای کسانی است که فیلم را قبلاً در زمان نمایش دیده‌اند یا اکنون تصمیم به تهیه نسخه خانگی آن گرفته‌اند. در هر صورت، پیشنهاد من مطالعه یادداشت هر فیلم بعد از تماشای آن است. در یادداشت‌ها تغییر محتوایی (نسبت به زمان چاپ در مطبوعات)

داده نشده، مگر ویرایشی بسیار اندک. شاید برخی مواقع تکراری به نظر برسند که به دلیل یکسان بودن کارگردان است. می‌توانستم اطلاعات عوامل فیلم، خلاصه داستان یا عکسی از هر فیلم را نیز اضافه کنم، ولی برای پرهیز از افزایش حجم و به تبع آن قیمت، از این کار منصرف شدم.

یادداشت مربوط به فیلم‌های عیار ۱۴ (شماره ۱) تا روزهای زندگی (شماره ۵۷) در ماهنامه صنعت سینما چاپ شده که به دلیل دبیری سرویس رایانه توسط من در آن نشریه تأکیدی بر جلوه‌های فیلم دارد؛ به همین دلیل، تعریف رتبه‌بندی جلوه‌های ویژه (Special Effects) و جلوه‌های تصویری (Visual Effects) ضروری است: «جلوه‌های ویژه» به توهم ایجادشده در فیلم، پیش یا هم‌زمان با تصویر می‌شود که برای شبیه‌سازی واقع‌گرایانه رخدادها به کار می‌رود. جلوه‌های ویژه را به دو دسته جلوه‌های اپتیک و جلوه‌های مکانیکی تقسیم می‌کنند. متداول‌ترین و نزدیک‌ترین عبارتی که به جای آن می‌توان استفاده کرد «جلوه‌های میدانی» است. «جلوه‌های تصویری» به انواع و اقسام پردازش‌هایی گفته می‌شود که خارج از صحنه فیلمبرداری، بر روی تصاویر ضبط‌شده اعمال می‌شود. این مقوله اغلب به ترکیب تصاویر واقعی با تصاویر مخلوق رایانه (CGI) می‌پردازد تا بتوان به نتایج هر چه واقع‌گرایانه‌تر دست یافت که در حالت معمول، خطرناک، پرهزینه یا غیرممکن هستند. استفاده از این حوزه تخصصی صنعت سینما در فیلم‌های پرهزینه، متداول شده است؛ از این گذشته، فیلمسازان آماتور نیز به لطف نرم‌افزارهای متحرک‌سازی خانگی قادر به استفاده از جلوه‌های تصویری در

کارهای خود شده‌اند. شاید بهترین معادل فارسی برای این اصطلاح «جلوه‌های ویژه رایانه‌ای» باشد. مفتخرم که همین‌جا اعلام کنم که اولین نقد تخصصی جلوه‌های تصویری مطبوعات کشور را در شماره ۸۰ ماهنامه صنعت سینما (اسفند ۸۷) به چاپ رساندم.

در پایان مایلم از چند نفر تشکر کنم؛ اول از همه آقای مهندس شهرام جعفری‌نژاد (صاحب امتیاز، مدیر مسئول و سردبیر ماهنامه صنعت سینما) که با اعتماد به من راه را برای ورودم به دنیای مطبوعات باز کردند. همکاری من با ایشان و صنعت سینما به مدت ۹ سال و در ۱۰۷ شماره به طول انجامید؛ متأسفانه با چاپ شماره ۱۶۵ در فروردین ۹۵ انتشار ماهنامه به دلایلی متوقف شد. سپس زانم اعظم کتابی (مسئول نشر نماد اندیشه) که قطعاً بدون همکاری ایشان، این کتاب در اختیار شما نبود، با وجود تمام زحمات کشیده شده و دقت صرف شده در زمینه نگارش و ویراستاری، صفحه‌آرایی و طراحی جلد توسط من، مسلماً این کتاب عاقلانه اشتباه نیست. سپاسگزار خواهم بود تا نظرهای انتقادی و اشتباه‌های احتمالی را از طریق پست الکترونیکی nassiry@uast.ac.ir به اطلاع برسانید.

در پناه حق

امیرعلی نصیری

پاییز ۱۳۹۵